

РЕШЕНИЕ

№ 265

гр. Враца, 21.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВРАЦА в публично заседание на пети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Калин Тр. Тодоров

при участието на секретаря Мария К. Ценова
в присъствието на прокурора Ц. Й. Р.
като разгледа докладваното от Калин Тр. Тодоров Гражданско дело №
20231400100005 по описа за 2023 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по предявен иск с правно основание чл.2в, ал.1, т.2 от ЗОДОВ във вр. с чл. 45 и чл.52 от ЗЗД за присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз – чл.6 и чл. 13 от ЕКПЧОС и чл.47 от ХОПЕС.

В исковата молба и уточнителната такава от 03.04.2023г. ищецът К. Д. И., ЕГН *****, понастоящем в Затвора в гр.Враца, твърди, че по негова жалба срещу д-р И. Г. Ч. - бивш директор на медицинския център при затвора гр.Бобов дол, е била образувана пр.пр. вх. № 790/2022г. по описа на РП-Кюстендил, ТО-Дупница. Оплакванията му в жалбата били, че докато д-р И. Ч. е бил директор на медицинския център при затвора гр.Бобов дол и в това му качество е издал медицински справки относно здравословното му състояние, които били представени като доказателства по административни дела № 160/2017г., № 324/2017г., № 127/2018г., № 128/2018г. и № 293/2019г., всички по описа на АС-Кюстендил, и в които се съдържала невярна и неистинска информация относно здравословното му състояние. Искането му в жалбата било прокуратурата да установи дали е извършено престъпление по чл.290, ал.1 и чл.291 от НК от д-р И. Ч.. Поддържа, че с постановление от 01.04.2022г. по преписката прокуратурата отказала да образува досъдебно производство срещу д-р И. Ч.; че същото било отменено с постановление от

28.04.2022г. по пр.пр. № 887/2022г. на ОП-Кюстендил и преписката върната за доразследване; че с постановление от 11.08.2022г. по преписката РП-Кюстендил, ТО-Дупница отново отказала да образува досъдебно производство срещу д-р И. Ч.; че това постановление било потвърдено с постановление от 29.08.2022г. по пр.пр. № 887/2022г. на ОП-Кюстендил. Посочва, че вследствие на представянето на неистинските медицински справки като доказателства пред АС-Кюстендил по посочените административни дела е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в това, че АС - Кюстендил е отхвърлил исковите му претенции по всички пет броя административни дела, като се е мотивирал именно с неистинските медицински справки на д-р И. Ч.. Изтъква, че отказът на РП-Кюстендил, ТО-Дупница да образува досъдебно производство срещу д-р И. Ч. е мотивиран с допуснатата от същия техническа грешка при издаването на медицинските справки, въпреки че е видно и ясно, че д-р Ч. целенасочено и умишлено е изнесъл невярна и неистинска информация в посочените справки с цел да заблуди и манипулира АС - Кюстендил относно неговото психично здраве. Счита, че Прокуратурата закриля престъплението на д-р Ч. по чл.291 НК и с отказа си да образува досъдебно производство срещу него го е лишила от достъп до правосъдие и е нарушила чл.6 и чл.13 от ЕКПЧОС. Твърди, че факта, че не е получил справедлив съдебен процес и е бил лишен от достъп до такъв е породил у него негативни чувства като безсилие, безпомощност, страх за живота и правата му, като лишен от свобода и като гражданин, които представляват неимуществени вреди, причинени му от несправедливите решения на РП-Кюстендил и ОП-Кюстендил по посочената преписка. Наред с това ищецът твърди, че търси деликтната отговорност на държавата на основание чл.49 ЗЗД, чл.7 от КРБ вр. с чл.13 от ЕКПЧОС и чл.47 от ХОПЕС за това, че РБ не е изпълнила задълженията си по чл. 13 от ЕКПЧОС и чл.47 от ХОПЕС и не е осигурила ефикасни средства за защитата му от деликта, извършен от РП-Кюстендил и ОП-Кюстендил. Моли съда да осъди Прокуратурата на РБ да му заплати обезщетение за причинените му неимуществени вреди за периода от 01.04.2022г. до 12.12.2022г. в размер 88 666 лева ведно със законната лихва.

Ответникът Прокуратурата на Република България, в писмения отговор по делото, в срока по чл. 131 от ГПК, оспорва предявения иск изцяло по основание и размер, като неоснователен. Твърди, че липсват конкретни твърдения за достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз и че не се установява нито разпоредбата, на която актовете на РП-Кюстендил, ТО Дупница са постановени, да противоречи на правото на ЕС, нито тези актове да са постановени в нарушение на конкретна норма от това право; също, че няма твърдения и доказателства, от които може да се направи извод, че са налице и другите кумулативни предпоставки: нарушената норма от правото на ЕС да предоставя права на частно правните субекти и да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и настъпилите вреди. Поддържа, че сигналите на ищеца срещу д-р Ч. са

проверени без забавяне от страна на РП- Кюстендил, постановени са актове в законоустановените срокове, ч е подаваните от ищеца жалби срещу постановленията са били разглеждани и всяко от постановленията е било проверявано и от горестоящи прокурори. Посочва, че няма осъществено нарушение от страна на ПРБ на правото на ищеца до достъп до правосъдие - ищецът се е възползвал при защита на правата си от възможностите, предоставени от вътрешното законодателството, които покриват изискванията за минимални стандарти, като компетентният прокурор, в съответствие с възложените му задължения, е разгледал и се е произнесъл по сигналите на ищеца и жалбите за преразглеждане на прокурорските актове. Счита, че приключилата с отказ да се образува наказателно производство проверка не води до извода, че се касае за нарушение и на разпоредбата на чл.47 от Хартата на основните права в ЕС, тъй като ХОПЕС според разпоредбите на чл. 51, §§ 1 и 2 е приложимо само в рамките на предоставените от държавите-членки компетенции на Съюза, а в настоящият случай не се сочат елементи, които да попадат в изключителната компетентност на Съюза съгласно чл. 3 Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС), нито в споделената му с държавите-членки компетентност съгласно чл. 4 ДФЕС. Затова счита, че ХОПЕС не намира приложение в конкретния случай и по тази причина не може да бъде нарушена, поради което искът е неоснователен. Изтъква, че е неоснователна и неподкрепена с никакви доказателствени искания претенцията и по отношение на конкретните вреди и наличието на пряка причинно-следствена връзка с правопораждащия факт, от който се твърдят вредите. Оспорва предявения иск и по отношение на неговия размер, като силно завишен и несъобразен с разпоредбата на чл. 52 ЗЗД, с установените от съдебна практика критерии за справедливост, както и със стандарта на живот и общественоекономическите условия в страната. Поради неоснователност на иска за обезщетение, счита за неоснователен и иска за присъждане на законна лихва.

Съдът, като прецени събраните по делото писмени и гласни доказателства, както и материалите по приложената пр.пр. вх. № 790/2022г. по описа на РП-Кюстендил, ТО-Дупница, намери за установено следното:

От материалите по приложената пр.пр. вх. № 790/2022г. по описа на РП-Кюстендил, ТО-Дупница се установява, че К. Д. И., намиращ се в Затвора в гр.Враца, е подал жалба вх. № 461/2022г. срещу д-р И. Г. Ч. - бивш началник на медицинския център при Затвора гр.Бобов дол, по която на 04.03.2022г. е образувана посочената преписка. В жалбата се твърди, че докато д-р И. Ч. е бил директор на медицинския център при Затвора гр.Бобов дол и в това му качество е издал медицински справки относно здравословното състояние на К. И., които били представени като доказателства по административни дела № 160/2017г., № 324/2017г., № 127/2018г., № 128/2018г. и № 293/2019г.,

всички по описа на АС-Кюстендил, и в които се съдържала невярна и неистинска информация относно здравословното му състояние. Искането в жалбата е прокуратурата да извърши съответната проверка и ако установи, че е извършено престъпление по чл.290, ал.1 и чл.291 от НК от д-р И. Ч., да повдигне обвинения на същия.

По преписката е било разпоредено извършване на проверка от органите на МВР-Дупница. След извършената проверка и въз основа на събраните по нея материали, с постановление от 01.04.2022г. по преписката прокурорът е направил извод за липса на достатъчно данни в събраните материали по преписката, от които да се направи основателно предположение за извършено престъпление по чл. 291 НК, отказал е образуване на досъдебно производство и е прекратил производството по преписката.

По подадена от К. И. жалба срещу постановлението е образувана преписка с вх. № 887/2022 на ОП – Кюстендил, по която е издадено постановление от 28.04.2022 г. на ОП, с което е отменено постановлението на РП-Кюстендил, ТО-Дупница и преписката е върната за доразследване с дадени допълнителни указания.

В резултат на извършената допълнителна проверка по преписката от служители на ГД „НП”, сектор „ООЗ”, гр.София и изясняване на всички факти и обстоятелства, посочени в постановлението на ОП – Кюстендил, с мотивирано постановление от 11.08.2022г. по преписката РП-Кюстендил, ТО-Дупница отново е отказала да образува досъдебно производство поради липса на достатъчно данни за извършено престъпление от общ характер, по конкретно за такова по чл.291 НК, и е прекратила производството по преписката. В мотивите на постановлението е посочено, че в хода на извършената проверка са снети писмени обяснения от К. И. и от д-р И. Ч., изискани са заверени копия от посочените в жалбата решения на АС-Кюстендил и медицински справки и документи, касаещи здравословното състояние на жалбоподателя, въз основа на които е направен извод, че въпросните медицински справки са истински, тъй като описаните в тях медицински състояния и заболявания на К. И. са действително установените от д-р И. Ч..

По подадена от К. И. жалба срещу това постановление ОП – Кюстендил се е произнесла с постановление от 29.08.2022г. по преписка вх. № 887/2022г., с което е потвърдила постановлението на РП-Кюстендил, ТО-Дупница. В мотивите на постановлението е посочено, че са били проверени всички

твърдения на К. И., посочени в жалбата му, и относими към предмета на преписката, както и че в резултат на установеното РП-Кюстендил, ТО-Дупница правилно е приела, че в случая не са налице достатъчно данни за осъществено престъпление от общ характер и липсват каквито и да било предпоставки по чл.211 НК, доколкото не са установени признаци на извършено престъпление от общ характер.

За установяване на причинените на ищеца К. И. неимуществени вреди от отказа на прокуратурата да образува досъдебно производство, по делото са събрани и гласни доказателствени средства, чрез разпита на свидетеля Х. А. Х. (също изтърпяващ наказание „лишаване от свобода” в Затвора гр.Враца).

Свидетелят твърди в показанията си, че познава ищеца К. И. от 2006-2007 г., от срещите им, когато са пребивавали в Затвора-София. Помни случай през 2013-2014 г. може би и 2015 г., когато се срещнали с ищеца в Затвора - Ловеч. К. бил отчаян и споделил пред свидетеля, че някакъв служител от Затвора-Бобов дол му е написал справка, която е разпратил в съдилища, че той е лежал в психиатрична болница, без това да е станало. Свидетелят твърди, че знае много добре, че ищеца не е лежал в психиатрична болница. Според него тази справка влошава състоянието на затворника, тъй като съгласно Заповед № 139/2014 г. на ГДИН на всеки един лишен от свобода се създава индивидуална книжка за рецидив и там има точкова система за оценка и само факта, че е лежал в психиатрична болница му завишава точките и затова ищеца се притеснявал. Тъй като положението на К. И. се влошавало, свидетелят го посъветвал да си потърси правата в съответните институции, да сезира прокуратурата. От показанията на свидетеля се установява също, че през 2018-2019 г. отново двамата се срещнали в Затвора в гр.София и тогава от изражението на ищеца ясно личало, че е в едно много отчаяно състояние. Тогава ищецът споделил на свидетеля, че е сезирал Прокуратурата на РБ и че от там са му отговорили, че няма престъпление за тази случка с издаването на документ с невярно съдържание. Изражението на ищеца било такова, все едно е претърпял голяма трагедия, бил доста отчаян, не говорил и казвал, че е загубил вяра в правосъдната система. Според свидетеля, ищеца и към момента продължава да изпитва тези негативни чувства. Ищецът му казал също, че прокуратурата не защитава правата и интересите на гражданите и укрива престъпления. Свидетелят твърди също, че обстановката в местата за лишаване от свобода

не влияе на К. И. толкова, колкото на другите затворници, защото просто се е адаптирал към нея, но най-много влияят на психиката и емоциите му несправедливостта от институциите по отношение на него - прокурор, съд или служителите на затвора, от която търпи болки и тревоги.

Съдът кредитира показанията на свидетеля като обективни, непротиворечиви и непосредствени, изградени на лични възприятия, същите не бяха оспорени в процеса, при което следва да бъдат ценени при постановяването на решението.

Въз основа на така възприетите фактически констатации, от правна страна, съда намира за обосновани следните изводи:

Отговорността на държавата – членка за неизпълнение на договорите и актовете на институциите не е уредена изрично както в Договорите, така и във вторичното право на ЕС, но е допустима съгласно решението на Съда на ЕС по дела C-6/90 и C-9/90 *Andrea Francovich et Danila Binifaci*, според което "принципът на отговорност на държавата за вреди, причинени на частноправни субекти вследствие на нарушения на общественото право, за които носи отговорност държавата е присъщ на системата на Договора". Правното основание на тази отговорност се определя от нормата на чл. 4, § 3 от Договора за европейския съюз /ДЕС/, която предвижда, че държавите членки са длъжни да предприемат всички необходими мерки, общи или специални, за да осигурят изпълнението на задълженията си произтичащи от Договорите и актовете на институциите на Съюза. При неизпълнение – държавата следва да предприеме всички необходими мерки за преустановяването му и да поправи последиците от това неизпълнение. Последното включва и задължението за обезщетяване на вредите, настъпили вследствие на нарушението.

Отговорността може да възникне от действия в нарушение на общественото право на всеки държавен орган - независимо от правомощията и мястото му с оглед разделението на властите. Това може да бъде орган на законодателна, изпълнителна или съдебна власт. Изразеният общо принцип, че държавите-членки носят отговорност за вреди независимо от органа, който ги е причинил, е последван и от изрично произнасяне на Съда на ЕС, потвърждаващо възможността за ангажиране на извъндоговорната отговорност на държавата от действия на съдебен орган - решението по делото *Kobler* - постановено в рамките на процедура по преюдициално

запитване.

Фактическият състав за отговорността на държавата по чл. 2в, ал. 1 ЗОДОВ и чл. 4, § 3 ДЕС обхваща нарушение на норма от правото на ЕС, която предоставя права на частноправни субекти, като нарушението следва да е достатъчно съществено; претърпени от ищеца неимуществени и/или имуществени вреди и наличието на причинно-следствена връзка между нарушението и вредата, претърпяна от увреденото лице. Съдът следва също така при преценка на дължимостта на претендираното обезщетение да прецени дали нарушението е явно, а то е явно, когато е нарушена ясна материалноправна разпоредба на правото на ЕС (Решение C-224/01) или явно не е съобразена установената съдебна практика на СЕС (C-168/15).

В настоящия случай се претендират вреди от правораздавателната дейност на Прокуратурата – по повод отказ за образуване на наказателно производство по подаден сигнал за извършено престъпление. Ищецът квалифицира допуснатите нарушения като нарушение на правото му на достъп до правосъдие и нарушение на правото му на справедлив съдебен процес.

Съгласно чл. 6, § 1, изр. първо КЗПЧОС – право на справедлив съдебен процес "всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения или основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него, има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона". Член 6, § 1 включва "право на съд", един от аспектите на което е правото на достъп, тоест правото на инициране на производство пред съд по гражданскоправни въпроси (*Golder v. the United Kingdom*, § 36). Правото на съд безспорно включва правото да се иницира производство, но също и правото на разрешаване на спора от съд (*Kutic v. Croatia*, § 25 и § 32 във връзка със спиране на производството; *Acimovic v. Croatia*, § 41; *Beneficio Cappella Paolini v. San Marino*, § 29, относно отказ от правосъдие). Правото на достъп до съд е нарушено, когато пред лицето се поставят правни и практически пречки, поради които не може да отнесе делото си за разглеждане до независим и безпристрастен съд, който отговаря на изискванията на чл. 6.

Съгласно чл. 13 КЗПЧОС - право на ефективно средство за защита "всеки, чиито права и свободи, предвидени в тази конвенция, са нарушени,

трябва да разполага с ефикасни вътрешноправни средства за тяхната защита от съответна национална институция дори и нарушението да е извършено от лица, действащи в качеството си на представители на официалните власти.". Разпоредбата на чл. 13 не представлява отделно право, а е обща разпоредба относно упражняването и закрилата на правата и свободите. Същата изисква осигуряването на вътрешно правно средство за защита, като не е задължително това да е съдебен орган.

Съгласно чл. 47 от Харта на основните права на европейския съюз всеки, чийто права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия. Съгласно чл. 51 ХОПЕС разпоредбите на хартата се отнасят за институциите, органите, службите и агенциите на Съюза при зачитане на принципа на субсидиарност, както и за държавите-членки, единствено когато те прилагат правото на Съюза. В този смисъл те зачитат правата, спазват принципите и насърчават тяхното прилагане в съответствие със своите компетенции и при зачитане на предоставените в Договорите компетенциите на Съюза. Хартата не разширява приложното поле на правото на Съюза извън компетенциите на Съюза, не създава никакви нови компетенции или задачи за Съюза и не променя компетенциите и задачите, определени в Договорите.

Съгласно Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления, а и действащото преди директивата Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета, държавите членки гарантират, че на жертвите на престъпление се съобщава всяко решение да не се продължава или да се прекрати разследване или да не се възбужда наказателно преследване срещу извършителя на престъплението (чл. 6); както и че в зависимост от ролята им в съответната наказателноправна система, жертвите имат право на преразглеждане на всяко решение да не се провежда наказателно преследване. Процесуалните правила относно това преразглеждане се определят от националното право (чл. 11).

В настоящия случай предвид установените факти съдът намира за неоснователни твърденията на ищеца за извършено нарушение на правото на Европейския съюз от ответната Прокуратура, по следните съображения:

Жалбата на ищеца касае извършване на престъпление от общ характер

от д-р И. Ч.. Съгласно чл. 191 НПК досъдебно производство се провежда по дела от общ характер, като съгласно чл. 207, ал. 1 НПК досъдебно производство се образува, когато са налице законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление. Правилото е, че досъдебното производство се образува с постановление на прокурора (чл. 212, ал. 1 НК) като по изключение може да бъде образувано от разследващите органи (чл. 212, ал. 2 НПК). Отказът на прокурора да образува досъдебното производство подлежи на обжалване пред по-горестоящата прокуратура (чл. 213, ал. 1 НПК).

Предмет на разглеждане в настоящото производство не са постановленията на Прокуратурата по подадената от ищеца жалба, които са подлежали на инстанционен контрол, а дали ищецът е могъл ефективно да упражни правото си на достъп до правосъдие и на справедлив съдебен процес, съответно – в съответствие с гарантираните му права – да получи информация относно решението да не се възбужда наказателно преследване и да упражни правото си да иска преразглеждане на решението да не се провежда наказателно преследване. В случая подадената от ищеца жалба до РП-Кюстендил, ТО-Дупница, по която впоследствие е образувана пр. пр. № 790/2022 г. по описа на същата прокуратура, по естеството си представлява сигнал по смисъла на чл. 209, ал. 1 НПК за извършено престъпление от общ характер. Видно от писмените доказателства по приложената пр.пр. вх. № 790/2022г. по описа на РП-Кюстендил, ТО-Дупница, твърденията в жалбата на К. И. за извършено от д-р И. Ч. престъпление са проверени без забавяне от страна на ответника, постановени са актове в законоустановените срокове; всяко от постановленията е било разгледано и от горестоящите прокурори, при които също не е имало никакво забавяне. Няма основания или доказателства, от които да се внася съмнение относно независимото и безпристрастно разглеждане на жалбата. Решението за образуване на досъдебно производство е възложено в преценката на прокурора и макар и да е предмет на обжалване пред горестоящия прокурор, не подлежи на съдебен контрол. Това е и израз на конституционно установеното правомощие на Прокуратурата да ръководи разследването и упражнява надзор за законосъобразното му провеждане и да привлича към отговорност лицата, които са извършили престъпления, и поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер (чл. 127 Конституцията на РБ, чл. 46 НПК), а

възможността за проверка на правилността на акта се осъществява чрез обжалването му пред по-горестоящ прокурор.

С оглед изложеното съдът намира, че по делото не се установява осъществено нарушение от страна на ответника на правото на ищеца до достъп до правосъдие и на справедлив съдебен процес – с подадения сигнал за извършено престъпление от общ характер ищецът е упражнил неколkokратно правото си на жалба, т. е. той се е възползвал при защита на правата си от възможностите, предоставени от вътрешното законодателството, които покриват изискванията за минимални стандарти, като ответника, в съответствие с възложените му задължения, е разгледал и се е произнесъл по сигнала на ищеца и по жалбите му за преразглеждане на прокурорските актове.

Следва да се посочи, че субективното усещане на ищеца за несправедливост, обусловено от отказа на Прокуратурата да образува досъдебно производство, не намира опора в доказателствения материал по делото.

Ето защо и при липса на първата предпоставка, а именно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, безпредметно е да се обсъждат останалите елементи от фактическия състав на отговорността по чл. 2в, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ.

Поради изложеното, съдът намира предявеният иск за причинени на ищеца неимуществени вреди за недоказан, поради което следва да се отхвърли, като неоснователен.

Поради отхвърляне на главния иск изцяло, не е възникнало и вземане за ищеца по акцесорния иск - за законната лихва.

По разноските:

При този изход на спора право на разноски съгласно чл. 78, ал. 3 ГПК би имал ответникът, но в случая той не претендира и не доказва извършването на такива.

Водим от горното, Врачанският окръжен съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявеният от К. Д. И., ЕГН *****, понастоящем в Затвора в гр.Враца, срещу Прокуратурата на Република България и с к с

правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ за присъждане на сумата 88 666 лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди – претърпени в периода от 01.04.2022 г. до 12.12.2022 г., в резултат на съществено нарушение на правото на Европейския съюз, изразило се в нарушаване на правото му на достъп до правосъдие и на справедлив съдебен процес, поради отказа на Районна прокуратура – Кюстендил, ТО-Дупница, по пр.пр. вх. № 790/2022г. по неин опис да образува досъдебно производство, ведно със законната лихва върху сумата.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Апелативен съд-София в двуседмичен срок от връчването на препис от него на страните.

Съдия при Окръжен съд – Враца: _____